

11 93610

346.9 + 005.544

2

БИБЛИОТЕКА - УНСС

Инв. №

120000133540

- 133541

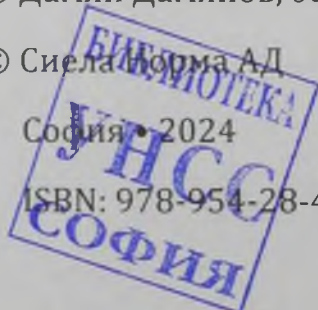
© Юлия Раданова, Елиза Николова, автори

© Дамян Дамянов, дизайн на корицата

© Сиела Норма АД

София • 2024

ISBN: 978-954-28-4717-5

№ 114264

Юлия Раданова • Елиза Николова

Основи на медиацията

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МЕДИАЦИЯ. СЪЩНОСТ. ПРИНЦИПИ	11
1. Понятие за медиация	11
2. Важни характеристики на медиацията.....	12
3. Принципи на медиацията	13
4. Предимства на процедурата по медиация	19
5. Цели на медиацията.....	20
 II. ВИДОВЕ АЛТЕРНАТИВНО РЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ	21
1. Същност на алтернативното разрешаване на спорове (АРС)	21
2. Съдебно производство.....	22
3. Видове алтернативни способи	23
3.1. Арбитраж.....	24
3.2. Омбудсман.....	26
3.3. Ранна неутрална оценка (Early Neutral Evaluation).....	28
3.4. Мини съдебен процес.....	29
3.5. Установяване на факти от неутрално лице (Neutral Expert Fact-finding)	30
3.6. Преговори	31
3.7. Фасилитираща медиация.....	31
3.8. Оценъчна медиация (помирение или незадължителен арбитраж)	32
3.9. Помирителни комисии.....	33
3.10. Хибридни модели Мед-Арб и Арб-Мед	34
4. Сравнителен анализ между съдебното производство и АРС	35
 III. ПРАВНА РАМКА НА МЕДИАЦИЯТА	39
1. Национална правна уредба на медиацията	39
2. Обща характеристика на Закона за медиацията (ЗМ).....	40
2.1. Глава 1: Общи положения	40
2.2. Глава 2: Принципи на медиацията	40
2.3. Глава 3: Правно положение на медиатора	41
2.4. Глава 4: Процедура по медиация.....	41
2.5. Глава 5: Споразумение	43
2.6. Глава 6: Медиация по висящи съдебни дела	45

3. Правна уредба на съдебната медиация в България.....	46
3.1. Определение за задължителна (съдебна) медиация.....	46
3.2. Видове задължителна (съдебна) медиация.....	47
3.3. Специфики и начин на провеждане на задължителната (съдебна) медиация:.....	50
3.4. Време на провеждане на задължителната (съдебна) медиация:.....	50
3.5. Съдържание и особености на задължителната (съдебна) медиация.....	51
3.6. Продължителност и разноси за задължителната (съдебна) медиация.....	52
3.7. Съдебни центрове и съдебно препращане	54
4. Европейска правна уредба на медиацията	60
4.1. Европейски кодекс за поведение на медиатора	60
4.2. Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси (наричана по-долу „Директивата“).....	60
4.3. Директива 2013/11/ЕС на ЕП за алтернативно решаване на потребителски спорове.....	61
4.4. Регламент № 524/2013 на Европейския Парламент и на Съвета относно онлайн решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Регламент за ОРС за потребители)	61
4.5. Директива 2012/29/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (Директива за защита на жертвите на престъпленията)	63
5. Основни документи на Съвета на Европа в сферата на медиацията	63
5.1. Цел на Препоръка № R(98)1 относно семейната медиация	65
5.2. Цел на Препоръка № (99)19 относно медиацията по наказателни въпроси	65
5.3. Цел на Препоръка (2001)9 относно медиация между административни власти и частни лица.....	66

5.4. Цел на Препоръка R(2002)10 за медиация по граждански въпроси на СЕ	66
6. Сингапурската конвенция	67
IV. РОЛЯ НА МЕДИАТОРА – УМЕНИЯ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ	69
1. Подготовка за медиация.....	69
2. Невербално поведение на медиатора.....	70
2.1. Собствено невербално поведение на медиатора.....	70
2.2. По време на срещата за медиация: Внимателно активно слушане	70
2.3. Наблюдение на невербалното поведение на страните	72
3. Вербално поведение на медиатора.....	72
4. Роля на медиатора	74
4.1. Основна функция на медиатора	74
4.2. Законови отговорности на медиатора	76
4.3. Гражданска отговорност на медиатора за вреди	77
V. ФАЗИ НА ПРОЦЕДУРАТА ПО МЕДИАЦИЯ	87
1. Основни фази при провеждане на медиация.....	87
1.1. Структурни фази	88
1.2. Съдържателни фази.....	88
2. Фази на процедурата по медиация:	89
2.1. Отнасяне до медиация.....	89
2.2. Подготовка за провеждане на процедурата по медиация.....	95
2.3. Първа обща среща и откриване (споразумение за медиация)	99
2.4. Фаза на установяване на фактите по казуса	101
2.5. Процес по размяна на материали в процедурата по медиация	103
2.6. Фаза на установяване на интересите на страните	106
2.7. Отделни срещи	107
2.8. Следващи общи и отделни срещи.....	109
2.9. Процес по генериране на решения	110
2.10. Заклучителна среща – закриване на процедурата със или без спогодба	111
3. Обобщение на основните етапи, целта им и необходимими документи	112

4. Спиране и прекратяване на процедурата	113
4.1. Основания за спиране процедурата по медиация.....	113
4.2. Основания за прекратяване на процедурата по медиация	115
4.3. Предпоставки за прекратяване, уговаряни от страните	116
VI. КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ НА МЕДИАТОРА	117
1. Общ преглед	117
2. Защо комуникираме?.....	117
2.1. Комуникацията е израз на базисна човешка нужда	117
2.2. Комуникацията е необходима за изграждане на добри взаимоотношения, „връзки“ между хората	118
2.3. Комуникацията улеснява процеса на самопознание	118
2.4. Комуникацията посреща ежедневните ни нужди	118
2.5. Комуникацията подпомага разгръщането на нашия духовен живот	118
3. Три модела на комуникация	119
3.1. Комуникацията като действие.....	119
3.2. Комуникацията като взаимодействие	119
3.3. Комуникацията като транзакция	120
4. Особенности на комуникацията.....	120
5. Невербална комуникация	122
5.1. Въведение. Особенности	122
6. Видове невербална комуникация	125
6.1. Комуникация чрез тялото.....	125
6.2. Комуникация чрез докосване	127
6.3. Зрителен контакт.....	127
6.4. Комуникация чрез лицето	128
6.5. Дистанция	128
6.6. Комуникация чрез цялостния външен вид	128
6.7. Невербална комуникация в Интернет пространството.....	129
7. Вербална комуникация	131
8. Комуникативни умения на медиатора.....	132
8.1. Наблюдателност	133
8.2. Умението за слушане.....	134
8.3. Активно слушане	135
8.4. Уеднаквяване.....	139
8.5. Видове въпроси. Употреба на различните видове.....	140

VII. МЕДИАТОРСКИ ТЕХНИКИ	149
1. Общ преглед	149
2. Основни медиаторски техники	150
2.1. Емпатия	151
2.2. Преформулиране	152
2.3. Сверка с действителността	155
2.4. Предложения на медиатора	156
2.5. BATNA/WATNA (Алтернативни изходи за достигане до спогодба)	157
3. Допълнителни медиаторски техники	159
3.1. Проверка на разбирането/тълкуването	159
3.2. Наблюдение на въпросите и лексиката на страните	160
3.3. Молба за допълнителна информация	160
3.4. Мълчание/пауза/тишина	161
3.5. Техника на „огледалото“/Рефлексивни твърдения/Ехо	161
3.6. Припомняне на постигнатото	161
3.7. Въвеждане на нова тема	162
3.8. Прозрачност/откритост	163
3.9. Оспорване	163
3.10. Промяна на физическата обстановка, почивка, отлагане	163
3.11. Преместване на акцента	163
4. Бизнес техники, които могат успешно да се използват в медиацията	164
4.1. SWOT-анализ	164
4.2. Вен диаграма	165
5. Техники за работа с емоциите	166
5.1. Какво представляват емоциите?	166
5.2. Емоционална интелигентност	168
5.3. Справяне с емоциите	169
6. Техники за генериране на творчески решения	174
6.1. Мозъчна атака	174
6.2. Игра на думи	176
6.3. Атлас на възможностите	176
6.4. Провокация	177
6.5. Шест мислещи шапки	177
 VIII. МЕДИАЦИЯТА КАТО ПРЕГОВОРЕН ПРОЦЕС	 183
1. Фактори, които подпомагат или пречат на преговорите	184
1.1. Интереси	186

ОСНОВИ НА МЕДИАЦИЯТА

1.2. Легитимност	193
1.3. Отношения.....	193
1.4. BATNA/WATNA	194
1.5. Варианти.....	195
1.6. Ангажираност.....	195
1.7. Комуникация	195
2. Основни модели на преговори	196
2.1. Отношение между позициите и интереси.....	197
2.2. Установяване на потребностите и интересите.....	198
2.3. Основните стъпки при преговори, основани на интереси:.....	198
3. Договаряне на решение, основано на интересите.....	198
IX. СПОРАЗУМЕНИЯ, ПОСТИГНАТИ ЧРЕЗ МЕДИАЦИЯ.....	203
1. Съдържание и форма на споразумението, постигнато чрез медиация.....	203
2. Изпълнителна сила на медиационното споразумение в резултат на извънсъдебна медиация.....	204
3. Споразумението, постигнато в резултат на задължителна (съдебна) медиация	206
ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	209
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА	212
ПРИЛОЖЕНИЯ	213
Европейски кодекс за поведение за медиатори	213
Списък с емоциите	217
Примерни встъпителни думи	218
Споразумение за инициране на процедура по медиация	222
Приложение № 1 към Съгласие за започване на медиация.....	224
Декларация за неутралност и безпристрастност	226
Декларация за конфиденциалност.....	227
Тест поведение в конфликтна ситуация.....	228
Отговори и резултати.....	232
Петте типа стратегии при справяне с конфликтна ситуация	234
Интернет източници на информация: ПАМБ, ИМЕУС, НАИС, SEMEISTVA.COM	239